CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

MHI 2020

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

miejsce na naklejkę

EGZAMIN MATURALNY Z HISTORII

POZIOM ROZSZERZONY

DATA: **18 maja 2020 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **14:00**

CZAS PRACY: **180 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **50**

NOWA FORMUŁA

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 35 stron (zadania 1–29). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Zapoznaj się uważnie ze źródłami, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi. Odpowiadaj tylko na podstawie źródeł i tylko własnymi słowami – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tylu odpowiedzi, o ile Cię poproszono.
4. Pisz czytelnie. Używaj długopisu albo pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
5. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
6. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
7. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
8. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

MHI-R1_1P-202

MHI 2020

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Układ graficzny
© CKE 2015

Zadanie 1.

Fragment opracowania historycznego

[C]i nieustraszeni żeglarze przemierzali wzdłuż i wszerz Morze Śródziemne, zakładając, gdzie tylko się dało, handlowe faktorie. Przede wszystkim korzystali z dwóch szlaków […]: pierwszy – południowy – biegł wzdłuż wybrzeży afrykańskich, od Egiptu przez Libię i Afrykę Mniejszą aż do Słupów Herkulesa w Cieśninie Gibraltarskiej; drugi – to środek Morza Śródziemnego oraz łańcuch wysp: Cypr, Kreta, Malta, Sycylia, Sardynia, Baleary. […] [N]ie zamierzali stworzyć imperium – bardziej zainteresowani byli zyskami niż władzą – chodziło im raczej o utworzenie bezpiecznej sieci portów, w których mogliby swobodnie handlować i remontować swoją flotę. […] Zasięg […] wypraw możliwy był dzięki ciągle doskonalonej technice żeglowania i nowym sposobom budowy statków. Szczególne znaczenie miało zastosowanie smoły do uszczelniania kadłubów statków, pozyskiwanej z Morza Martwego. Ta sama smoła, której używano w Kartaginie do powlekania glinianych ścian domów, stała się przyczyną klęski [tego miasta], ułatwiając […] wzniecenie pożaru i zrównanie [go] z ziemią.

Historia małych krajów Europy, red. J. Łaptos, Wrocław 2002, s. 252.

Zadanie 1.1. (0–1)

Rozstrzygnij, czy źródło opisuje kolonizację grecką czy fenicką. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 1.2. (0–1)

Wyjaśnij, w jakich okolicznościach doszło do zniszczenia miasta opisanego w tekście. W odpowiedzi odwołaj się do faktografii.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 2. (0–1)

Źródło 1. Fragment wiersza Kornela Ujejskiego

W Atenach pusto. Śród obszaru miasta
Pozostał starzec, ślepiec i niewiasta. […]
Prędkimi kroki ktoś po bruku bije
I woła: „Tchu! Tchu! Głosu! Grecja… żyje!
Cześć! Cześć! Milcjades!… Tchu!… Zwycięstwo z nami!”

Kobiety z domów wyszły z pochodniami…
Z gałązką lauru Grek ulicą bieżył
I padł, wołając: „Zwy–cięstwo!” – Już nie żył.

https://polona.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Źródło 2. Mapa

Na podstawie: J. Dowiat, *Historia*, Warszawa 1987, s. 41.

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Bitwa, do której nawiązuje cytowany fragment wiersza, została stoczona w miejscu oznaczonym na mapie cyfrą 2.	**P**	**F**
2.	Na mapie cyframi 1 i 4 zaznaczono miejsca bitew Greków z tym samym przeciwnikiem.	**P**	**F**
3.	Jeden z punktów zaznaczonych na mapie cyframi leży na terytorium starożytnej Sparty.	**P**	**F**

Wypełnia egzaminator	**Nr zadania**	**1.1.**	**1.2.**	**2.**
	Maks. liczba pkt	**1**	**1**	**1**
	Uzyskana liczba pkt			

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadanie 3. (0–1)

Źródło 1. Sekstus Aureliusz Wiktor, *O cesarzach* [fragment]

Posiadał wprawdzie liczne przymioty godne wielkiego męża, […] pierwszy od czasów Kaliguli i Domicjana polecił tytułować się publicznie panem i bogiem i przy powitaniu cześć boską sobie oddawać. […] [C]hoć panem nazywać się kazał, był naprawdę ojcem swoich poddanych.

Teksty źródłowe do nauki historii w szkole […], oprac. L. Błaszczyk, Warszawa 1961, s. 44.

Źródło 2. Fragment źródła z epoki

Rozszerzyłem granice wszystkich prowincji ludu rzymskiego, z którymi sąsiadowały plemiona nie podległe naszej władzy. […] Otrzymałem na mocy uchwały senatu miano Augusta i publicznie owinięto wawrzynem odrzwia mego domu […]. Od tego czasu przodowałem przed wszystkimi autorytetem, władzy jednak nie miałem większej niż inni, którzy byli za każdym razem moimi kolegami w urzędzie.

Teksty źródłowe do nauki historii w szkole […], oprac. L. Błaszczyk, Warszawa 1961, s. 46.

Rozstrzygnij, czy oba teksty dotyczą dominatu. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 4. (0–1)

Fragment opracowania historycznego

W VII wieku na zawsze zmienił się kształt chrześcijańskiego świata. Nadszedł kres jedności ziem rejonu Morza Śródziemnego oraz ich długotrwałej dominacji nad wysuniętymi na północ placówkami. Trzech spośród pięciu uznanych biskupów – w Antiochii, Jerozolimie i Aleksandrii – musiało podjąć działalność *in partibus infidelium* [w diecezjach, które były w rękach niewiernych]. Rzeczą najważniejszą było jednak zapewne to, że odcięto chrześcijaństwo od reszty świata. Przedtem chrześcijańska Ewangelia docierała zarówno na Cejlon, jak i do Abisynii; później na całe wieki odcięto ją od możliwości dalszej ekspansji na tereny Azji czy Afryki.

Na podstawie: N. Davies, *Europa. Rozprawa historyka z historią*, Kraków 1998, s. 302–303.

Wyjaśnij, odwołując się do faktografii, dlaczego doszło do przemian opisanych w tekście.

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadanie 5.

Poczet władców piastowskich

W ten sposób […] Polska po raz pierwszy dostąpiła chwały królestwa i odtąd książęta polscy nie byli już podlegli władzy królów rzymskich. Ten zaś król Polski, Bolesław, zwany Zwycięskim i Pobożnym, rozszerzył granice swego królestwa i rozsławił imię swego narodu, a władza jego i państwo rozciągało się od wielkiej rzeki […] Dunaju aż do rzeki Sali w Saksonii pod Halle i od Kijowa […] aż do gór Karyntii. Po nim objął władzę królewską syn jego, Mieszko. Z kolei jako trzeci królował syn Mieszka […], Kazimierz […]. Po nim jako czwarty objął królestwo syn jego Bolesław, zwany Wojowniczym, ale zbrodniarz [ten], który zabił męża czcigodnego, biskupa krakowskiego, […] za to, iż mu wytykał jego niegodziwości; na nim wygasła władza królewska.

D. Ostapowicz, S. Suchodolski, D. Szymikowski, *Od Hammurabiego* […], t. 1, Gdańsk 1999, s. 184.

Zadanie 5.1. (0–1)

Podaj imię i przydomek władcy, którego w cytowanym źródle błędnie nazwano królem Polski.

.....

Zadanie 5.2. (0–1)

Podaj stosowane w historiografii nazwy dwóch terytoriów, które w trakcie swojego panowania włączył do swojego państwa władca nazwany w źródle *Pobożnym*.

- .....
- .....

Zadanie 5.3. (0–1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Ostatni z wymienionych w źródle władców Polski panował współcześnie z

A. Włodzimierzem Wielkim, władcą Rusi.
B. papieżem Grzegorzem VII.
C. cesarzem Henrykiem V.
D. Janem bez Ziemi, władcą Anglii.

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	3.	4.	5.1.	5.2.	5.3.
	Maks. liczba pkt	1	1	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt					

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadanie 6.

Źródło 1. Tablica genealogiczna jednej z gałęzi Piastów [fragment]

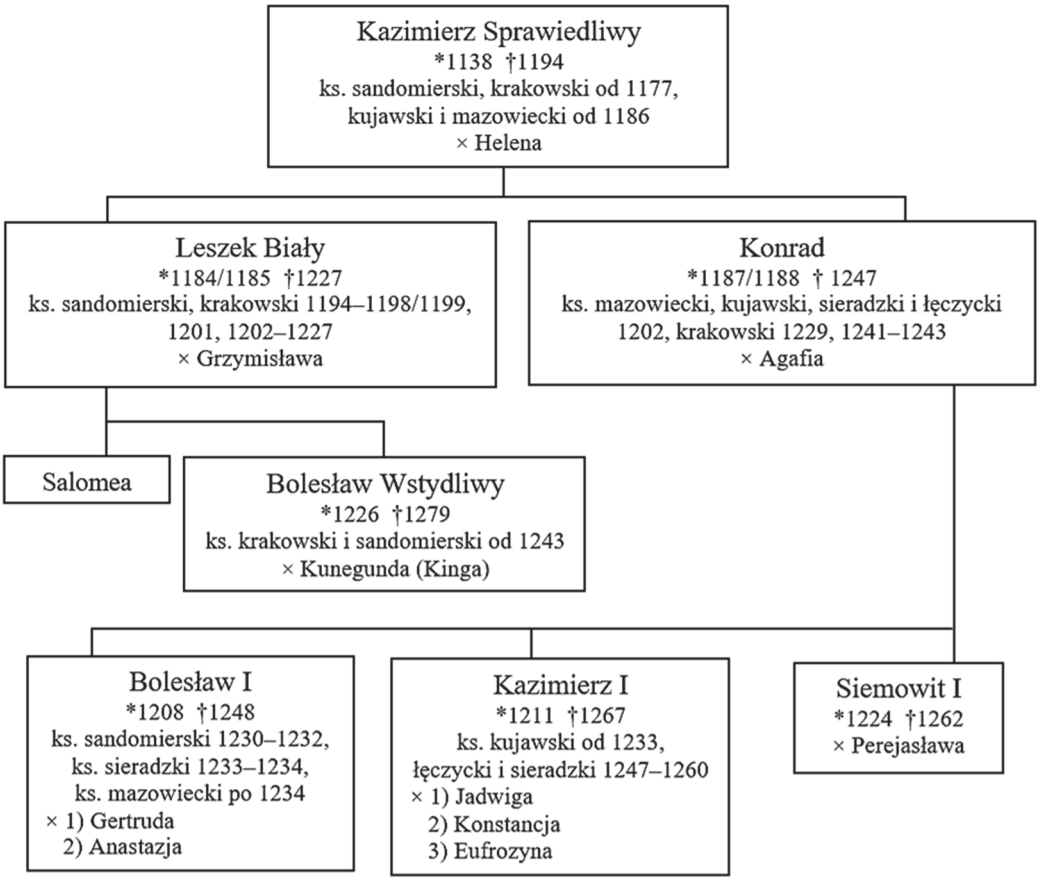

Wyjaśnienie: * – rok urodzenia, † – rok śmierci, × – małżeństwo, ks. – książę

Na podstawie: *Dynastie Europy*, red. A. Mączak, Wrocław 2009, s. 242, 246.

Źródło 2. Fragment dokumentu

Zamierzając tedy założyć miasto w Krakowie, […] my […], z łaski Bożej książę Krakowa i Sandomierza, wraz z najjaśniejszą matką naszą Grzymisławą […], zakładamy je na tym prawie, na jakim założone zostało miasto Wrocław, […] obiecujemy przestrzegać niewzruszenie, iż wszyscy mieszczanie mieszkający w tym mieście nie mają dawać ani czynić jakiejkolwiek daniny od osób swoich lub mieszkań, własnych, lub należących do miasta, przez przeciąg lat sześciu […]. Gdy zaś minie owe sześć lat, to od każdego siedliska obowiązani będą płacić nam ½ łuta […] srebra.

E. Lenard, Z. Morawski, A. Żuberek, *Historia w tekstach źródłowych* […], Warszawa 2003, s. 20–21.

Zadanie 6.1. (0–1)

Na podstawie źródeł i własnej wiedzy oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F– jeśli jest fałszywe.

1.	W zaprezentowanej tablicy genealogicznej został uwzględniony syn Bolesława Krzywoustego.	**P**	**F**
2.	Jeden z władców wymienionych w źródle 1. zginął w bitwie pod Legnicą.	**P**	**F**
3.	Wystawcą dokumentu zacytowanego w źródle 2. był wnuk Kazimierza Sprawiedliwego.	**P**	**F**

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadanie 6.2. (0–1)

Rozstrzygnij, czy źródło 2. opisuje kolonizację na prawie niemieckim. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 7. (0–1)

Schemat. Systemy uprawy ziemi w średniowieczu

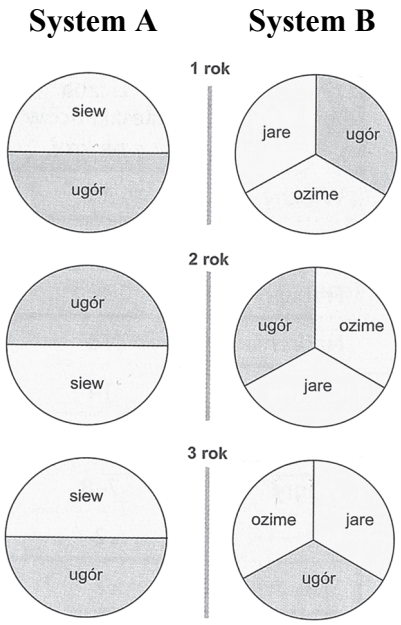

J. Choińska-Mika, W. Lengauer, M. Tymowski, K. Zielińska, *Historia* […], Warszawa 2007, s. 236.

Podaj nazwy systemów uprawy ziemi (A i B) przedstawionych na schemacie i wyjaśnij, który z nich był bardziej efektywny.

Nazwa systemu A: .....

Nazwa systemu B: .....

Wyjaśnienie: .....

.....

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	6.1.	6.2.	7.
	Maks. liczba pkt	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt			

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadanie 8. (0–1)

Drzeworyt z XVII wieku

http://www.kultura.malopolska.pl

Wymień dwa osiągnięcia Władysława Jagiełły, które zostały upamiętnione na drzeworycie. Odpowiedź uzasadnij, interpretując odpowiednie elementy graficzne.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 9. (0–1)

Drzeworyt z połowy XVI wieku

M. Aston, *Panorama renesansu*, Warszawa 2003, s. 121.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Rozstrzygnij, czy rysunek jest wyrazem krytyki papiestwa. Odpowiedź uzasadnij, interpretując jego elementy graficzne.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 10. (0–1)

Źródło 1. Geneza wojny

Walka o dziedzictwo Gustawa Wazy – oto zdarzenie doniosłości wielkiej, nieobojętne dla całej Europy. Łączyła się ona z dawniejszym sporem o panowanie na Bałtyku, o Inflanty, ale nadto nabierała zabarwienia religijnego przez kontrast wyznaniowy obu przeciwników. Tu na Bałtyku ważyły się losy i rozstrzygało pytanie: która religia zapanuje na północy, a tym samym, kto wzmocni siły partii swojej do boju o władzę w Europie.

L. Podhorodecki, *Wazowie w Polsce*, Warszawa 1985, s. 86.

Źródło 2. Plan bitwy

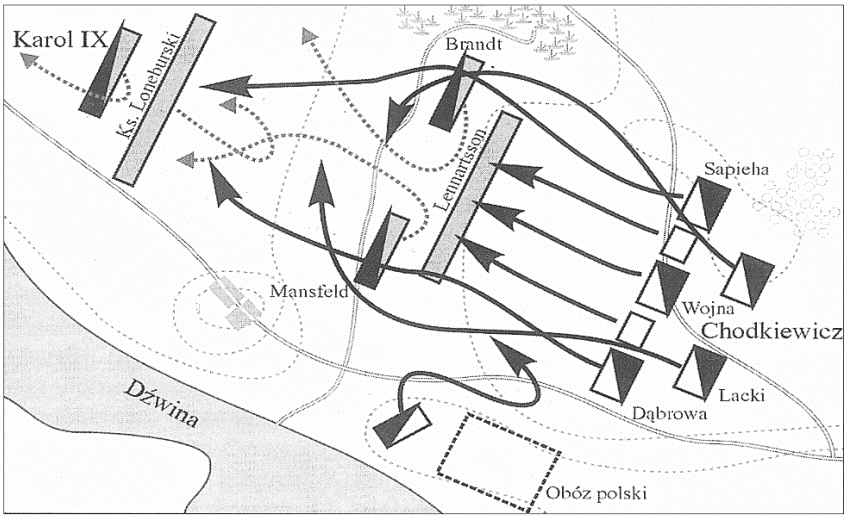

Z. Ryniewicz, *Leksykon bitew świata*, Warszawa 2004, s. 254.

Rozstrzygnij, czy oba źródła dotyczą wojny Rzeczypospolitej z tym samym przeciwnikiem. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	8.	9.	10.
	Maks. liczba pkt	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt			

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadanie 11. (0–1)

Źródło 1. Opis stylu w sztuce

Termin [ten] pierwszy raz użyty został w końcu XVIII wieku w słowniku sztuki wydanym we Włoszech, jako raczej pejoratywne określenie. […] Niektórzy badacze łączą niezupełnie słusznie [styl] ze zwycięstwem kontrreformacji, z rozkwitem katolicyzmu. […] Twórcy […] nie odtwarzają przyrody i świata, lecz kreują je, zgodnie z własną fantazją czy kaprysem. Harmonii i symetrii przeciwstawia […] dysharmonię i asymetrię, […] statyce – niepokój.

M. Bogucka, *Dawna Polska*, Warszawa 1987, s. 325–326.

Źródło 2. Fotografie kolumn

Na podstawie: culture.pl, pl.depositphotos.com, art4u.com.pl

Rozstrzygnij, która fotografia ze źródła 2. przedstawia kolumnę charakterystyczną dla stylu opisanego w źródle 1., i podaj nazwę tego stylu.

Rozstrzygnięcie: .....

Nazwa: .....

Zadanie 12.

Fragmenty dokumentów z XVII wieku

Dokument 1.: Najwyższa władza prawodawcza Rzplitej Anglii, Szkocji i Irlandii oraz dominiów do niej należących spoczywa w ręku jednej osoby oraz narodu zgromadzonego w parlamencie. Tytuł tej osoby brzmieć będzie: Lord Protektor Republiki Anglii, Szkocji i Irlandii.

Dokument 2.: Że rzekoma władza zawieszania praw lub ich wykonywania na podstawie powagi królewskiej, a bez zgody parlamentu, jest bezprawiem. […] Ściąganie pieniędzy na użytek Korony pod pozorem prerogatywy królewskiej, a bez zezwolenia parlamentu, na dłuższy czas lub w inny sposób, aniżeli on zezwolił lub ma zezwolić, jest bezprawiem.

Dokument 3.: Obecny parlament postanawia i ogłasza, że naród angielski wraz z wszystkimi dominiami i terytoriami doń przynależnymi ma być odtąd republiką i wolnym państwem […] bez króla i Izby Lordów.

Teksty źródłowe do nauki w szkole, nr 16, Warszawa 1960, s. 17, 21;
T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w tekstach źródłowych*, t. 2, Rzeszów 2000, s. 11.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadanie 12.1. (0–1)

Rozstrzygnij, z ustanowieniem którego dokumentu związane jest zakończenie przemian ustrojowych w Anglii w XVII wieku. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 12.2. (0–1)

Podaj nazwisko polityka, który objął władzę na mocy dokumentu 1.

.....

Zadanie 13. (0–1)

Tabela. Ludność według wyznania w państwie pruskim w latach 1740–1800

Wyznanie	1740	1800
	w procentach	
OGÓŁEM	100	100
luteranie	90	49,5
katolicy	6,3	40
kalwini	0,6	8
inne wyznania	3,1	2,5

Na podstawie: *Historia Polski* […], oprac. C. Kuklo, J. Łukasiewicz, C. Leszczyńska, Warszawa 2014, s. 111.

Wyjaśnij polityczną przyczynę zmian w strukturze wyznaniowej państwa pruskiego.

.....

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	11.	12.1.	12.2.	13.
	Maks. liczba pkt	1	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt				

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadanie 14. (0–1)

Fragment źródła z epoki

Dnia drugiego, gdy się znowu obywatele zgromadzili, Poniński stawa we drzwiach tylko i – prostym kijem o próg uderzywszy – nakazuje Narodowi, aby się zaraz rozszedł, a jutro o tejże godzinie zgromadził. Natychmiast ruszają się wszyscy posłowie, jak gdyby bez Ponińskiego ani rozumu, ani woli nie mieli. Jeden poczciwy Rejtan, krzyczy, woła, zaklina ich (na miłość Ojczyzny,) na miłość (ich) własną, na honor Narodu, aby sobie sami nie czynili tej krzywdy, aby nie gubili Ojczyzny […]. Stąpił Poniński dalej. Zdrajca kraju czyni się publicznym łupieżcą i tyranem jego.

S. Staszic, *Przestrogi dla Polski*, Wrocław 2008, s. 90.

Rozstrzygnij, czy wydarzenia opisane w źródle miały miejsce przed uchwaleniem *Konstytucji 3 maja* czy po tym uchwaleniu. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 15. (0–1)

Awers i rewers orderu

http://muzea.malopolska.pl

Wyjaśnij okoliczności ustanowienia zaprezentowanego orderu. W odpowiedzi odwołaj się do faktografii.

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadanie 16. (0–1)

Mapa Europy

Na podstawie: www.wlaczpolske.pl

Zaznacz poprawne dokończenie zdania i uzasadnij swój wybór.

Mapa przedstawia sytuację w Europie

A. przed tzw. bitwą trzech cesarzy.
B. między ogłoszeniem blokady kontynentalnej a podpisaniem traktatu w Tylży.
C. między bitwą pod Raszynem a tzw. bitwą narodów pod Lipskiem.
D. po bitwie pod Waterloo.

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	14.	15.	16.
	Maks. liczba pkt	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt			

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadanie 17.

Fragment manifestu powstańczego

Polacy! Godzina powstania wybiła – cała rozszarpana Polska dźwiga się i zrasta – pozostali już bracia nasi w Księstwie Poznańskim, w Polsce Kongresowej, w Litwie i na Rusi biją się z wrogiem. […] Jest nas dwadzieścia milionów, powstańmy razem jak jeden mąż, a potęgi naszej żadna nie przemoże siła, będzie nam wolność, jakiej dotąd nie było na ziemi; wywalczymy sobie skład społeczeństwa, w którym każdy podług zasług i zdolności z dóbr ziemskich będzie mógł użytkować, a przywilej żaden i pod żadnym kształtem mieć nie będzie miejsca; w którym każden Polak znajdzie zabezpieczenie dla siebie, dla żony i dzieci swoich, w którym upośledzony od przyrodzenia na ciele lub na duszy znajdzie bez upokorzenia niechybną pomoc całego społeczeństwa, w którym ziemia, dzisiaj przez włościan warunkowo tylko posiadana, stanie się bezwarunkową ich własnością, ustaną czynsze, pańszczyzny i wszelkie tym podobne należytności bez żadnego wynagrodzenia, a poświęcenie się sprawie narodowej z bronią w ręku będzie wynagrodzone ziemią z dóbr narodowych. […] A teraz, na znak jedności […] wykonajmy przysięgę: […] Poprzysięgam posłuszeństwo bezwarunkowe Rządowi Narodowemu, w Krakowie.

Wiek XIX w źródłach […], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 2001, s. 218–219.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadanie 17.1. (0–1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania i uzasadnij swój wybór.

Ten dokument powstał w roku

A. 1806.
B. 1830.
C. 1846.
D. 1864.

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 17.2. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	W cytowanym fragmencie manifestu znalazły się hasła związane z egalitaryzmem.	**P**	**F**
2.	Dokument zapowiadał wprowadzenie ładu społecznego opartego o zasadę solidaryzmu.	**P**	**F**
3.	Opisana w źródle koncepcja reform agrarnych jest określana mianem kolektywizacji.	**P**	**F**

Zadanie 18. (0–2)

Na podstawie tekstów i własnej wiedzy uzupełnij tabelę – wpisz obok biogramów nazwiska postaci, których one dotyczą.

	Biogram	Postać
A.	Zwolennik ugody z Rosją i uzyskania dzięki niej autonomii Królestwa Polskiego; dyrektor Komisji Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego; spowodował rozwiązanie Towarzystwa Rolniczego; przeciwnik ideologii powstańczych i rewolucyjnych.	
B.	Oficer armii rosyjskiej, w powstaniu styczniowym – choć związany z „białymi”– realizował program „czerwonych”, dowódca oddziału na Polesiu, generał, dyktator, stracony na stokach warszawskiej cytadeli.	
C.	Generał, uczestnik wojen napoleońskich i powstania listopadowego. Po upadku powstania na emigracji we Francji związany z Hotelem Lambert. W okresie Wiosny Ludów dowódca rewolucji wiedeńskiej, a później naczelny wódz armii węgierskiej. Pod koniec życia w służbie tureckiej jako Murat Pasza.	
D.	Wychowany w tradycji „Familii”, przyjaciel i minister spraw zagranicznych u boku cara Aleksandra I, współtwórca konstytucji Królestwa Polskiego. Podczas powstania listopadowego prezes Rządu Narodowego. Jeden z czołowych działaczy tzw. wielkiej emigracji, konserwatysta.	

Na podstawie: *Historia. Encyklopedia szkolna*, red. B. Kaczorowski, Warszawa 2002, s. 364–365, 608, 642; W. Sienkiewicz, *Mały słownik historii Polski*, Warszawa 1997, s. 20, s. 36–37.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	17.1.	17.2.	18.
	Maks. liczba pkt	1	1	2
	Uzyskana liczba pkt			

Zadanie 19. (0–1)

Karykatura francuska – *Przeklęty rok*

www.kunstkopie.de

Wyjaśnij polityczne okoliczności powstania zaprezentowanej karykatury. W odpowiedzi odwołaj się do faktografii.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 20. (0–1)

Źródło 1. Fragment odezwy partii politycznej

Jako samodzielna partia […], opierająca się na zbiorowej akcji mas pracujących, dobijać się będzie:

A. Pod względem politycznym

Samodzielnej rzeczypospolitej demokratycznej, opartej na zasadach następujących: 1) bezpośrednie, powszechne i tajne głosowanie; […] 2) całkowite równouprawnienie narodowości wchodzących w skład Rzeczypospolitej na zasadzie dobrowolnej federacji; […] 4) równość wszystkich obywateli kraju bez różnicy płci, rasy, narodowości i wyznania; 5) zupełna wolność słowa, druku, zebrań, i stowarzyszeń.

Polska w latach 1864–1918. Wybór tekstów źródłowych do nauczania historii, red. A. Galos, Warszawa 1987, s. 109.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Źródło 2. Fragmenty stron tytułowych czasopism z przełomu XIX i XX wieku

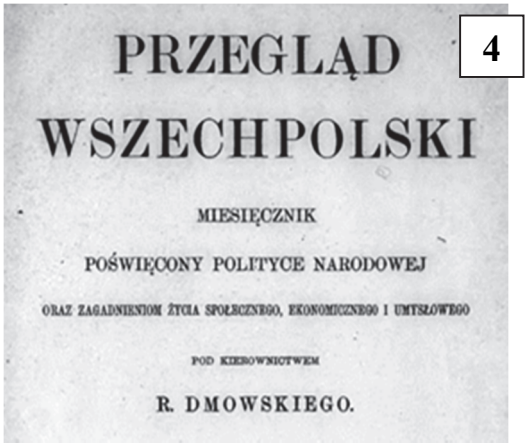

http://pbc.biaman.pl

Zaznacz poprawne dokończenie zdania i uzasadnij swój wybór.

W odezwie przedstawiono założenia programowe partii, której organem prasowym była gazeta oznaczona numerem

A. 1.
B. 2.
C. 3.
D. 4.

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	19.	20.
	Maks. liczba pkt	1	1
	Uzyskana liczba pkt		

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadanie 21. (0–1)

Fragment mowy inauguracyjnej prezydenta Stanów Zjednoczonych

Naszym najpilniejszym i największym zadaniem jest zatrudnienie bezrobotnych. […] Zatrudniając […] bezrobotnych, uruchomimy zarazem wielkie roboty publiczne, przyczyniając się do lepszego i pełniejszego wyzyskania naszych bogactw naturalnych. […] Możemy sobie to zadanie ułatwić, dążąc do podniesienia cen produktów rolnych, a tym samym zwiększenia zbytu towarów przemysłowych. Możemy sobie to zadanie ułatwić, zapobiegając licytacjom, które niosą ruinę właścicielom małych domków i farm. Możemy sobie to zadanie ułatwić, domagając się, by władze federalne, stanowe i lokalne natychmiast znacznie obniżyły swoje wydatki administracyjne. […] [M]usimy roztoczyć nadzór ścisły nad wszelką działalnością bankową, kredytową i inwestycyjną, musimy położyć kres spekulacji cudzymi pieniędzmi i zapewnić krajowi dostateczną ilość środków obiegowych, nie naruszając jednak zdrowych podstaw naszego pieniądza.

Wiek XX w źródłach. […], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 2002, s. 103–104.

Podaj stosowaną w historiografii nazwę programu reform ekonomiczno-społecznych, zapowiedzianych w mowie inauguracyjnej, oraz nazwisko prezydenta, który ją wygłosił.

Nazwa programu: .....

Nazwisko prezydenta: .....

Zadanie 22. (0–1)

Plakat z 1939 roku

A. Dziurok, M. Gałęzowski, Ł. Kamiński, F. Musiał, *Od niepodległości* […], Warszawa 2014, s. 109.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Podaj stosowaną w historiografii nazwę wydarzenia, do którego nawiązuje plakat. Odpowiedź uzasadnij, interpretując jego elementy graficzne.

Nazwa: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 23. (0–1)

Źródło 1. Fragment wiersza Władysława Broniewskiego

Tam na Uchcie, na Soświe[1],
rośnie sosna przy sośnie,
drzewa piękne, masztowe wyrosły.
Myśmy ostrym toporem
rozprawiali się z borem
nie dla Polski: dla Rosji… dla Rosji.

[…]

Dziś w angielskiej kantynie,
przy dziewczynie i winie,
wspominamy, jak gdzieś na Ładodze
od tyfusu, malarii,
tysiącamiśmy marli
I tysiące nas padły po drodze.

Dobrze jest, że nas nie ma
tam, gdzie zima, Kołyma,
gdzie Workuty, Irkucki, Tobolski:
że przez Morze Kaspijskie
i przez piachy libijskie
wędrujemy prościutko do Polski.

[1] Uchta, Sośwa – rzeki w północnej Rosji.

„Wiadomości Polskie", Londyn 1943, nr 48, s. 1.

Źródło 2. Medal z 1984 roku

https://muzeum-ak.pl

Wyjaśnij związek między wydarzeniami, do których nawiązują źródła 1. i 2.

.....

.....

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	21.	22.	23.
	Maks. liczba pkt	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt			

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadanie 24. (0–1)

Fragment listu Komisariatu Spraw Zagranicznych ZSRR do ambasadora USA w Moskwie

Rząd radziecki nie może oczywiście sprzeciwiać się dokonywanym przez angielskie czy amerykańskie samoloty zrzutom broni w rejonie Warszawy, ponieważ jest to sprawa tych krajów. Jednak zdecydowanie sprzeciwia się lądowaniu tych samolotów na terenie radzieckim, gdyż rząd radziecki nie ma zamiaru pośrednio czy bezpośrednio uczestniczyć w wydarzeniach warszawskich.

D. Boyd, *Ekspansja Kremla. Historia podbijania świata*, Warszawa 2014, s. 196.

Podaj rok wysłania listu i wyjaśnij, dlaczego rząd radziecki nie miał zamiaru uczestniczyć w *wydarzeniach warszawskich*.

Rok: .....

Wyjaśnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 25.

Fotografia okładki książki

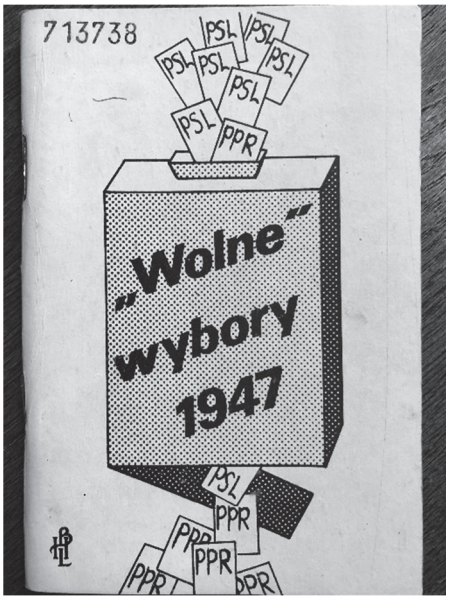

„Wolne" wybory 1947, Warszawa 1981.

Zadanie 25.1. (0–1)

Wyjaśnij, dlaczego książka, której okładkę przedstawiono powyżej, mogła w okresie PRL ukazać się jedynie w *drugim obiegu* wydawniczym.

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadanie 25.2. (0–1)

Podaj nazwisko przywódcy PSL z okresu wyborów, do których nawiązuje źródło.

.....

Zadanie 26. (0–1)

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego

Pierwszy atak na środowisko naukowe nastąpił na II Plenum KC (20–21 kwietnia 1949). Został wymierzony przeciw tej „części profesury, która z uporem trwa na wstecznych pozycjach, nie docenia dorobku polskiej postępowej nauki i zapatrzona we wzory burżuazyjnej nauki […], nie zapoznaje się ze zdobyczami przodującej dziś nauki radzieckiej i nie przekazuje tych zdobyczy naszej młodzieży". […] Naukom ścisłym pozostawiono nieco więcej swobody w porównaniu z takimi dyscyplinami jak: ekonomia, filozofia czy historia najnowsza. W tych ostatnich wprowadzenie „nowej myśli" było traktowane jako pilne zadanie.

P. Buhler, *Anatomia oszustwa. Polska w czasach komunizmu,* Warszawa 2014, s. 248.

Źródło 2. Plakat z epoki

http://www.muzeumzamoyskich.pl

Rozstrzygnij, czy plakat propaguje *nową myśl* przedstawioną w tekście (źródło 1.).

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	24.	25.1.	25.2.	26.
	Maks. liczba pkt	1	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt				

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadanie 27.

Fragment opracowania historycznego

Zgromadzenie Ogólne ONZ […] większością 2/3 głosów podjęło decyzję o podziale spornego obszaru. […] [Gdy] wygasł mandat Wielkiej Brytanii na opiekowanie się Palestyną i Anglicy opuścili ją, David Ben Gurion […] stworzył Rząd Tymczasowy i proklamował powstanie państwa […]. Wielkie mocarstwa, z USA i ZSRR włącznie, uznały ten fakt i natychmiast nawiązały z [tym państwem] stosunki dyplomatyczne. Wielka Brytania nie uczyniła tego, również przeciw tej inicjatywie wystąpiły państwa arabskie. […] Liga Państw Arabskich podjęła działania zbrojne, zmierzając do zniszczenia [tego państwa].

A. Czubiński, *Historia powszechna XX wieku*, Poznań 2003, s. 496–497.

Zadanie 27.1. (0–1)

Podaj nazwę państwa, którego okoliczności powstania opisano w źródle. Odpowiedź uzasadnij.

Nazwa państwa: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 27.2. (0–1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Do wydarzeń opisanych w tekście doszło

A. przed zakończeniem konferencji w Poczdamie.
B. między kapitulacją Japonii a utworzeniem NATO.
C. między wybuchem wojny w Korei a śmiercią Stalina.
D. po radzieckiej pacyfikacji powstania na Węgrzech.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadanie 28.

Źródło 1. *Dzienniki* Stefana Kisielewskiego [fragment]

A więc były dwudniowe walki […]. Podpalono szereg gmachów (wśród nich Komitet Wojewódzki) […], weszło w końcu do akcji wojsko […]. Rozpoczęli wszystko robotnicy stoczni […], którzy zastrajkowali z powodu nieotrzymania trzynastej pensji oraz z powodu wiadomej podwyżki cen. Ruszyli oni pochodem pod K[omitet] W[ojewódzki], wznosząc okrzyki przeciw Gomułce […]. Nasza telewizja i radio odezwały się na ten temat po dwóch dniach […]. Przypominają, że zmiana cen jest podyktowana „koniecznością uzdrowienia gospodarki" […]. Wczoraj odbyło się VII Plenum, na którym usunięto […] Gomułkę.

S. Kisielewski, *Dzienniki*, Warszawa 1996, s. 516–517.

Źródło 2. Fotografie I sekretarzy KC PZPR

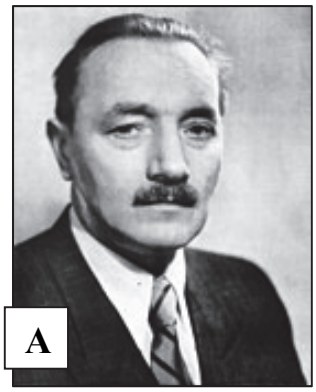

https://pl.wikipedia.org

Zadanie 28.1. (0–1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania i uzasadnij swój wybór.

Wydarzenia, o których pisze autor „Dzienników", miały miejsce w

A. marcu 1968 roku.
B. grudniu 1970 roku.
C. czerwcu 1976 roku.
D. sierpniu 1980 roku.

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 28.2. (0–1)

Rozstrzygnij, który z polityków przedstawionych na fotografiach A–C został I sekretarzem KC PZPR wskutek wydarzeń opisanych w tekście, i podaj jego nazwisko.

Rozstrzygnięcie: .....

Nazwisko: .....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	27.1.	27.2.	28.1.	28.2.	29.
	Maks. liczba pkt	1	1	1	1	12
	Uzyskana liczba pkt					

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadanie 29. (0–12)

Zadanie zawiera pięć tematów. Wybierz jeden z nich do opracowania.

1. *Od religii prześladowanej do religii panującej*. Scharakteryzuj zmiany w sytuacji chrześcijan i statusie ich religii w imperium rzymskim I–IV wieku.

2. *Miasta zawsze pełniły funkcję drogowskazu*. Odnieś się do powyższej tezy, charakteryzując polityczną, społeczno-gospodarczą i kulturową rolę miast w średniowiecznej Europie.

3. Wyjaśnij przyczyny i scharakteryzuj przejawy kryzysów wewnętrznych Rzeczypospolitej w XVII wieku.

4. Porównaj procesy zjednoczeniowe Włoch oraz Niemiec w XIX wieku. W pracy wykorzystaj materiały źródłowe (s. 24–25).

5. Scharakteryzuj najważniejsze problemy społeczne II Rzeczypospolitej i oceń próby ich rozwiązania. W pracy wykorzystaj materiały źródłowe (s. 26–27).

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Materiały źródłowe do tematu 4.

Źródło A. Mapa. Proces jednoczenia Włoch

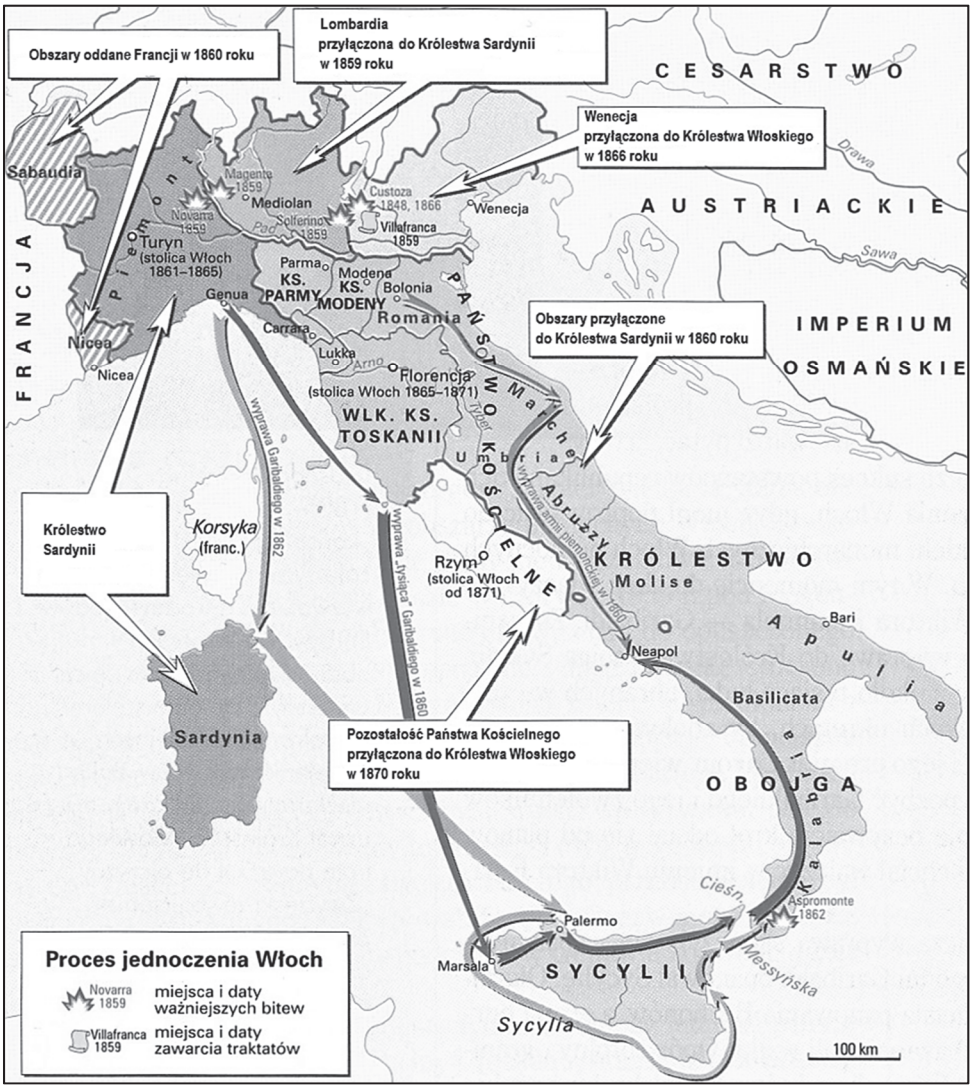

Na podstawie: A. Radziwiłł, W. Roszkowski, *Historia 1789–1871*, Warszawa 1998, s. 322.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Źródło B. Fragment listu Camillo Cavoura do księcia Hieronima Bonaparte z 24 listopada 1860 roku

[W] Neapolu sprawy idą dobrze. Wyniki powszechnego głosowania są jak najbardziej zadowalające. Poza kilku miejscowościami, opanowanymi przez reakcyjne bandy, wszyscy głosowali za przyłączeniem do Królestwa Wiktora Emanuela. Wielu z powodu przekonania i uczucia, wielu również ze strachu przed garibaldyzmem. Konserwatyści okazali najwięcej gorliwości podczas głosowania. Poparcie, którego udzielił lud neapolitański, upoważnia całkowicie naszego króla do zaatakowania Capui i Gaety. Zamierza on to właśnie uczynić pojutrze.

D. Ostapowicz, S. Suchodolski, D. Szymikowski, *Od Hammurabiego* […], t. 2, Gdańsk 2002, s. 59.

Źródło C. Mapa. Proces jednoczenia Niemiec

Na podstawie: A. Radziwiłł, W. Roszkowski, *Historia 1789–1871*, Warszawa 1998, s. 326.

Źródło D. Fragment przemówienia Ottona von Bismarcka z 30 września 1862 roku

Mamy za gorącą krew, mamy skłonność do nakładania zbyt obszernych zbroi na nasze drobne ciało, a powinniśmy ją przecież użytkować. Niemcy nie oczekują od Prus liberalizmu, lecz siły. Bawaria, Wirtembergia, Badenia mogą tolerować liberalizm i dlatego nikt nie przeznacza im roli Prus. Prusy powinny zebrać i zachować swoje siły aż do odpowiedniej chwili, którą już niejednokrotnie zmarnowały. Granice Prus po traktacie wiedeńskim nie sprzyjają zdrowemu życiu państwowemu. Wielkich zagadnień chwili nie rozstrzyga się za pomocą mów czy postanowień większości (to właśnie był wielki błąd lat 1848 i 1849), lecz krwią i żelazem.

Wiek XIX w źródłach […], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 2001, s. 259.

Materiały źródłowe do tematu 5.

Źródło A. Mapa. Struktura narodowościowa II Rzeczypospolitej

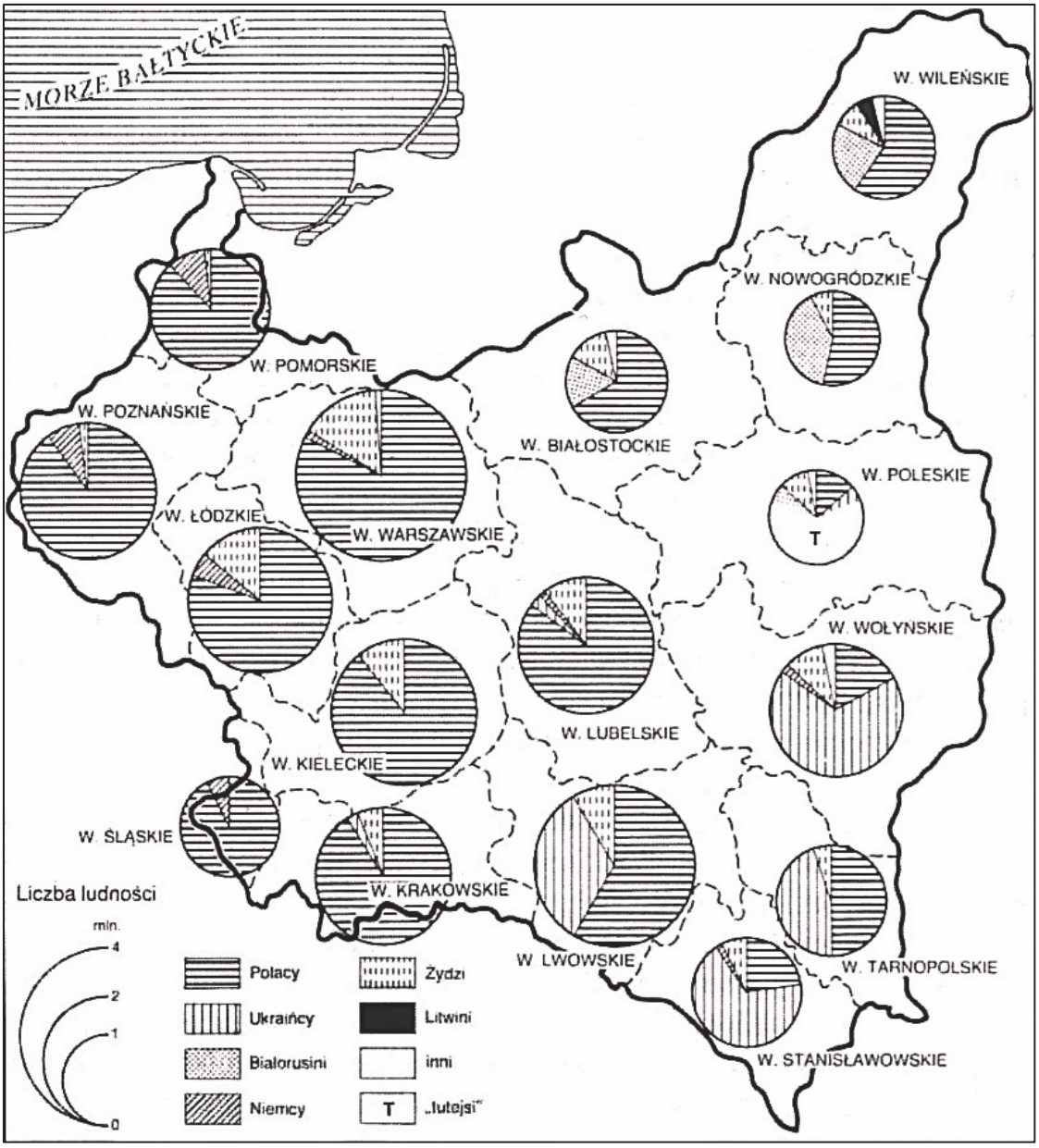

H. Samsonowicz, J. Tazbir, T. Łepkowski, T. Nałęcz, *Polska. Losy państwa i narodu do 1939 roku*, Warszawa 2003, s. 570.

Źródło B. Fragmenty Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 17 marca 1921 roku

Art. 95. Rzeczpospolita zapewnia na swoim obszarze zupełną ochronę życia, wolności i mienia wszystkim, bez różnicy pochodzenia, narodowości, języka, rasy lub religii. […]
Art. 96. Wszyscy obywatele są równi wobec prawa. […]
Art. 105. Każdy obywatel ma prawo swobodnego wyrażania swoich myśli i przekonań, o ile przez to nie narusza przepisów prawa. […]
Art. 109. Każdy obywatel ma prawo zachowania swej narodowości i pielęgnowania swojej mowy i właściwości narodowych. […]
Art. 111. Wszystkim obywatelom poręcza się wolność sumienia i wyznania. […]
Art. 118. W zakresie szkoły powszechnej nauka jest obowiązkową dla wszystkich obywateli […].

http://prawo.sejm.gov.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Źródło C. Strona z przedwojennego *Rocznika Statystycznego*

28 II. Powierzchnia, ludność

TABL. 20. ANALFABETYZM WŚRÓD LUDNOŚCI W WIEKU 10 LAT I WIĘCEJ

Województwa Miasta Wieś	1921			1931		
	Nie umiało czytać ani pisać					
	ogółem	mężcz.	kobiet	ogółem	mężcz.	kobiet
	w odsetkach					
Polska	33,1	30,0	35,7	23,1	17,8	27,9
Miasta	18,7	15,9	21,0	12,2	8,9	15,0
Wieś	38,1	34,7	41,1	27,6	21,3	33,4
M. st. Warszawa	15,6	12,5	18,0	10,0	6,9	12,6
Warszawskie	32,5	31,4	33,6	22,4	19,1	25,5
Miasta	26,0	23,6	27,9	19,0	15,1	22,4
Wieś	34,4	33,4	35,2	23,5	20,3	26,5
Łódzkie	30,3	28,3	32,1	21,4	17,8	24,7
Miasta	22,5	19,3	25,2	17,3	13,1	20,7
Wieś	35,3	33,8	36,7	24,7	21,2	28,0
Kieleckie	36,5	33,5	39,2	26,2	21,4	30,6
Miasta	24,3	21,1	27,0	18,0	13,8	21,6
Wieś	40,2	37,1	42,9	29,2	24,1	34,0
Lubelskie	35,1	32,2	37,8	24,2	19,0	29,0
Miasta	29,7	26,4	32,4	19,0	14,7	22,7
Wieś	36,3	33,3	38,9	25,4	20,0	30,5
Białostockie	31,0	27,3	34,3	23,5	16,4	30,0
Miasta	22,0	19,1	24,5	15,4	10,5	19,5
Wieś	34,0	29,9	37,6	26,3	18,3	33,7
Wileńskie	58,3	49,7	66,1	29,1	20,8	36,6
Miasta	38,7	32,2	44,3	13,7	8,9	17,5
Wieś	59,2	50,5	67,1	33,5	23,9	42,3
Nowogródzkie	54,6	45,2	63,2	34,9	21,5	47,3
Miasta	35,8	30,1	40,8	14,1	7,7	20,1
Wieś	57,3	47,3	66,4	37,3	23,1	50,5
Poleskie	71,0	60,6	80,6	48,4	31,1	64,2
Miasta	37,7	30,2	44,5	16,1	9,5	22,0
Wieś	78,1	66,9	88,5	53,9	34,7	71,4
Wołyńskie	68,8	58,1	78,7	47,8	32,2	62,3
Miasta	38,5	30,8	45,2	18,1	11,5	23,9
Wieś	74,0	62,6	84,7	52,3	35,3	68,3
Poznańskie	3,8	3,6	4,0	2,8	2,6	2,9
Miasta	2,9	2,4	3,3	1,9	1,5	2,2
Wieś	4,3	4,2	4,3	3,4	3,3	3,4
Pomorskie	5,2	5,3	5,2	4,3	4,0	4,5
Miasta	3,9	3,7	4,2	2,8	2,3	3,2
Wieś	5,7	5,9	5,5	5,0	4,9	5,2
Śląskie	2,6	2,4	2,8	1,5	1,3	1,6
Miasta	2,2	1,6	2,7	1,4	1,1	1,6
Wieś	2,8	2,8	2,8	1,5	1,3	1,6
Krakowskie	19,4	19,0	19,8	13,7	13,0	14,4
Miasta	10,2	8,3	11,7	7,4	5,8	8,7
Wieś	22,3	22,3	22,4	16,1	15,6	16,6
Lwowskie	29,2	27,8	30,6	23,1	19,7	26,1
Miasta	13,6	11,3	15,5	10,3	7,2	12,8
Wieś	33,9	32,5	35,2	27,9	24,1	31,3
Stanisławowskie	46,0	41,1	50,4	36,6	28,1	44,3
Miasta	20,9	17,8	23,6	17,1	12,1	21,4
Wieś	51,7	46,2	56,6	41,8	32,2	50,6
Tarnopolskie	39,2	35,1	42,8	29,8	23,4	35,4
Miasta	22,4	19,2	25,1	18,7	13,8	23,0
Wieś	42,1	37,8	45,9	32,1	25,4	38,1

Na podstawie: G. Szelągowska, *Ludzie, społeczeństwa, cywilizacje* […], Warszawa 2003, s. 276.

Źródło D. Tabela. Struktura posiadania ziemi w Polsce w 1921 roku

Gospodarstwa	Liczba		Powierzchnia	
	gospodarstw w tys.	w % ogółu	gospodarstwa w tys. ha	w % ogólnej powierzchni
Ogółem	3490,7	100,0	37926,0	100,0
0–2 ha	1013,4	29,0	1060,7	2,8
2–5 ha	1138,5	32,6	4248,3	11,2
5–10 ha	861,1	24,7	6562,6	17,3
10–20 ha	360,0	10,3	5201,7	13,7
20–50 ha	87,6	2,5	2611,1	6,9
Powyżej 50 ha	30,1	0,9	18241,6	48,1

Na podstawie: M. Machałek, *Przemiany polskiej wsi w latach 1918–1989*, „Klio” 2013, t. 26, s. 58–59.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

WYPRACOWANIE

na temat nr ……..

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

BRUDNOPIS ***(nie podlega ocenie)***

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl